

slalo koncentracijskim taboriščem denarno pomoč in zdravnike. Angleška vlada je to ponudbo odklonila, a izjavila, da rada sprejme živila, obleke i. dr. Iz Johannesburga poročajo listu „Times“ o položaju Burov v Kaplandiji. Na vshodu je baje 2—3 tisoč Burov. V goratem okraju Lange Berg, 100 milj od Kimberleya, so si Buri ustanovili novo republiko ter se ondi nastanili v velikem številu. Tam sejejo in žanjejo, ker jih nihče ne moti. Poročevalec lista „Times“ zahteva, naj se pošljejo velike, močne, nove čete v južno Afriko, sicer bo Anglija svoj optimizem morala drago plačati. O najnovejšem lovu na Deweta se poroča, da je bil Kitchener prepričan, da ujame Deweta. Porabil je za ta lov 20.000 mož ter šel sam v Wolvehoeck, da bi bil pri sijajni zmagi prisoten. Dewet je ostal do zadnjega v svoji pasti, končno pa nenadoma, na vseh straneh nakrat prodril skozi angleške linije ter ušel. Kitchener trdi, da so imeli Buri pri tem 283 mrtvih, ranjenih in ujetih, česar pa niti angleški listi ne verjamejo. Dokazalo pa se je, da ves sistem block-hiš ne izda proti Burom nič. Na severu Oranija stoji pod poveljništvom Alberta in Prinsloa 1500 Burov. Piet Wessels in Louis Wessels agirata v Kaplandiji. Dewet je baje pri Reitzu. Iz Londona javljajo, da se vine Kitchener v aprilu v London ter odide potem v Indijo.

Obrtnija.

Narodno gospodarstvo Srbije. ¹⁾

Trgovinsko-zemljepisna lega Srbije je najbolje razvidna iz nje celote. Severno mejo tvori na severu plovbena Sava, v dolžini 181,2 km, katera meja loči kraljestvo od Avstro-Ogrske monarhije; nadalje Donava v dolžini 325 km, katera jednako po svojem največjem delu meji mej Srbijo in Avstro-Ogrsko in naposled med jednim delom Rumunije (v dolžini 102 km) in Srbijo. Na vzhodu je naravna meja mej Srbijo in Bolgarijo reka Timok, v dolžini 75,6 km na zapadu mej Bosno in Srbijo reka Drina v dolžini 223,7 km in le na jugu obstoji mej Srbijo in Turčijo umetno napravljena meja.

Prebivalstva je imela Srbija koncem leta 1900 2.535.066, mej temi 20.000 inozemcev. Prebivalstvo je razun 2,5 % pravoslavno. Politično je Srbija razdeljena v 16 okrožij, oziroma 81 sodnih okrajev.

Glasom štetja je bilo l. 1897. v Srbiji 375.196 kmetijskih posestnikov, ki se pečajo s poljedelstvom in živinorejo, iz česar se da sklepati na kmetijski značaj dežele. 83,6 % prebivalstva se peča le s kmetijo in deželni dohodek je po 80—82 % vzet iz kmetijstva.

V petih letih t. j. 1895—1899 je znašala vrednosti izvoženega blaga:

na poljskih pridelkih	22,636.204	dinarjev
na živinoreji	24,012.938	„
in na drugih pridelkih	8,496.414	„
skupna produkcija	55,145.556	dinarjev.

¹⁾ Posneto po Trgovinsko-zanatljiskim šematizmu kraljevine Srbije. (Po zvaničnim i službenim podatena sastavio i izdao Sv. R. Hristič, l. 1902). Ta izvleček imej namen ovreči lažnjiva poročila prusožidovskih listov o gmotnem stanju Srbije.

Kmetijsko obdelane zemlje je bilo v Srbiji leta 1897. — 1.805.943 ha, neobdelane zemlje pa 792.726 ha ali 16,4 % celega površja.

Mej pridelki kmetijstva zavzemlje prvo stopinjo sadjarstvo, kajti le češpelj se je izvozilo v letih 1895 do 1899 in sicer:

Posušenih češpelj za	8,418.917	dinarjev
pekmeža (povidla) za	2.125.580	„
slivovca za	216.449	„
svežih češpelj	664.799	„
skupaj za	11,452.745	dinarjev.

Vsa obdelana zemlja Srbije je razdeljena na 3,802.939 parcel, in jedna parcela povprečno obseza 0,92 ha. Povprečna cena za hektar izorane zemlje znaša 235 dinarjev, vinograd 654 dinarjev, travnik 161 dinarjev.

Na živinoreji je štela Srbija koncem leta 1900: govedine 942.087, konj 180.071, svinj in prašičev 940.609, ovác 3.013.644, koz 425.565, bivolov 7026, oslov 1571, mul 56, druge domače živali (kuretina itd.) 4.648.563. Uljnakov (navadnih) je bilo 164.653, izvanredne vrste 7747. Izvozilo se je v teh petih letih na živini:

Konj	2.286	v vrednosti	259.954	dinarjev
govedi	57.311	„ „	10,851.349	„
ovác	86.905	„ „	752.117	„
svinj	67.023	„ „	9,102.102	„
druge živali v vrednosti			967.762	„

Jajec 134.443 kg v vrednosti 53.367 dinarjev; surovega masla in sira 130.175 kg v vrednosti 197.835 dinarjev; svežega mesa 41.230 meterskih stotov; svilnatih kokonov 4500 kg.

Glede gozdarstva v Srbiji pravi „zanatljiski šematizem“, da je bila Srbija zaradi svojih nekdanjih ogromnih in bogatih gozdov imenovana „Šumadija“ t. j. gozdna dežela. Ali ti gozdi so že po večini uničeni in poprodani na brezvestne špekulante za sramotne cene, a mladega naraščaja je le malo. Gozdov je 1.546.000 ha ali 32 % celega površja dežele. Na vsakega prebivalca Srbije spada 0,667 ha gozda. K gozdnemu zemljišču spada 61.250 ha planin, 30.925 ha goličav, 15.462 ha skalovin in pustin. Mej posestniki gozdov pripada erarju 566.982 ha, občinam 658.260 ha, cerkvenemu zakladu 303.675 ha in 303.675 ha zasebnim lastnikom. Državni gozdi so znašali l. 1899. 350.000 dinarjev, za razrezan les se je dobilo 596.040 dinarjev. Od te baže lesa se je izvažalo po največ za doge na Francosko in Nemško, železničnih pragov v Bolgarijo, drv pa v Rumunijo.

Glede rudništva stoji na prvem mestu premogovništvo, če ravno je tudi premogokopstvo, kakor sploh rudništvo v Srbiji, še le na početku razvitka.

Vseh rudniških pridelkov je bilo leta 1899. in sicer v meterskih tonah: premoga 122.229, bakra 233, svinca 209 meterskih ton. Zabeleženih je v Srbiji zdaj 44 važnejih rudnikov in sicer premogovnikov,

rudnikov živega srebra, bakra, zlata, antimona, lignita, (lesni premog) svinca, srebra, cementa, naftalina, cinka, železa in parafina (rudniškega voska). Nedostajanje kapitala in primernih prvosredstev pa so poglaviti vzroki, zakaj se rudništvo ne more povspeti na višjo stopinjo.

Srbske železnične zveze znašajo 540 km ozkotirnih državnih železnic, katerih vloženi kapital znaša 12 076 milijonov dinarjev. K modernim prometnim sredstvom je prištevati tudi parobrodarstvo na Savi in Donavi, katero oskrbuje prva srbska priv. kraljeva parobrodna družba.

Družba razpolaga z delniškim kapitalom 5 milijonov dinarjev. Brzojavnih in poštних uradov je v Srbiji: 123 poštних in 142 brzojavnih postaj.

(Konec prih.)

Kmetijstvo.

Potrata pri gospodarstvu.

Neki angleški profesor na kmetijski šoli je kmetovalcem podal več opominov, ki zaslužijo, da si jih vsak kmetovalec zapiše za uho. Če se je možu potrebno zdelo dati bogatim in skopim Angležem take nauke, veljajo pač še veliko bolj za nas Slovence, ki nimamo angleškega, pa smo še s tem, kar imamo, včasih preveč potratni. Zatorej podamo tu nauke angleškega kmetijskega učitelja in jih obrnemo na naše razmere.

1. Potrata iz nevednosti. Mnogi kmetovalci se ne pobrigajo, da bi zvedeli, kje se dobi najboljše in najbolj po ceni razno blago, stroji, semenje, trte, gnoj, živinsko pleme, ampak kar slepo kupijo kar bodi. — Letošnjo zimo je hodilo med kmeti vse polno sleparskih agentov, ki so ponujali podobe, blago za obleko pa kavo. Kratkovidni ljudje so si naročevali, pa dobili mesto kave smeti in pobarvane kroglice iz gipsa ali česa. Ali ni škoda denarja? Mnogo je tudi takih, ki o kmetijstvu nič nočejo brati, misleč, da vse dobro vedo. Slepci!

2. Potrata pri zemljišču. V mestu bi marsikdo dal Bog ve kaj za ped zemlje, ko bi jo imel; na kmetih pa je včasih vse polno nepotrebnih praznih kotov, voglov, plotov, grmovja, trat, iz katerih ni nikakšnega haska. Skrben gospodar ve iz vsake pedi zemlje izvabiti kakšen hasek.

3. Potrata pri semenju. Mnogokrat se seje pregosto, s tem se potroši veliko zrnja in ne more kaj prida zrasti; seje se tudi slabo in nesnažno seme, mesto dobrega žita ti zraste kukol in lulika. Torej ne sejaj pregosto in sejaj očiščeno zrnje! Ali ni nespametno sejati nesnago, ki zastonj vleče zemljo?

4. Potrata pri krmi. Kako se razvlači po nepotrebnem slama in seno pri konjih, govedih, ovcah itd.

Ali ni škoda? Pogostoma se preveč nabaše v jasli in lestvice; krma se navzame vlage in po tem skoro polovica ostane. Ob kratkih zimskih dnevih ni treba trikrat na dan živine hraniti, dovolj je dvakrat, zjutraj bolj pozno, pa zvečer. Če je namreč živina doma pri miru, ne more tako prebavljati, zatorej je dovolj dvakratni obrok.

5. Potrata pri gnoju. Dež in sneg izpere gnoj, vodo pa gospodar pusti odteči, gnojna jama naj torej ne bo preplitva. Če je gnoj v preveliki gnojnici, izgubi tudi mnogo redilnih snovi. Potrata je, gnoj na polju dolgo pustiti ležati v malih kupih ali pa celo razmetan.

6. Potrata pri košnji. Če se prepozno kosi, je trava že preveč zrela, tedaj najboljši del gre v zgubo. Seno se ne dene o pravem času v kupe, pride dež in ga izpere, zopet gre najboljše v zgubo. Večkrat kosci slabo kosijo ali pa se pri spravljanju slabo grablja.

7. Potrata pri orodju. Zanikerni gospodarji ne spravijo pod streho vozov, plugov, bran, košev, grabelj in drugega orodja. Tako mu gre po nepotrebnem v nič in pred časom je treba plačevati popravilo.

8. Potrata vsled skoposti. Gospodinja daje slabo postrežbo družini in težakom, pa ne pomisli, da potem zato slabše delajo. Gospodarju se škoda zdi nove sohe, ograje, vrata, podboje pobarvati ali s klejem (terom) namazati, pa ne pomisli, da mu zato veliko prej sprhni in ima potem večjo škodo.

9. Izguba pri prodajanju živine. Kupci in mešetarji cenijo največkrat težo živine le na oko, seveda ne na svojo škodo, ampak na škodo kmetovalca, ki lahkomisljeno zaupa samo očem. Zatorej naj si občine oskrbijo vago in naj vsak da zvagati svoje živinče, preden ga proda.

10. Izguba pri živini je, če imaš slabo pleme, ali prezgodaj začneš ž njimi voziti ali telice imajo prezgodaj teleta. Malo počakaj, pa spravi si dobro ploho, bo ti veliko več neslo.

11. Potratno življenje. V mnogih hišah je razvada, da če kaj imajo, vse naenkrat potrošijo. Če naprešajo mošt, potem pijejo kakor žolne, dokler kaj teče; prinesejo iz mlina žakelj pšenične moke, potem zaporedoma pečejo pogače; zakoljejo svinjo, potem se en čas zaporedoma mastijo, pozneje pa stradajo ali pa še celo kradejo. O nespamet!

Poučni in zabavni del.

Svetlana.

Ruski spisal grof A. V. Sollogub. — Poslovenil Krutogorski.

I.

Na krovu se je razdal glas čuvajev: „Človek je za ladjo“!

se o njih ničesar ne ve. Važnejša je novica, da se je angleška liberalna stranka razcepila. Lord Roseberry je akceptiral imperijalistični program Chamberlainov in se odpovedal home-rule za Irsko. Vodja liberalne stranke v poslanski zbornici pa se je izrekel proti temu. Liberalci imajo 150 mandatov, Ker lord Roseberry ni član poslanske zbornice, ne more imeti na stranko tistega vpliva, kakor nje dosedanji vodja Campbell-Bannermann in pritegne vsled tega k večjemu kacic 30 poslancev za seboj. Kakega pomena bo razcepljenje stranke, se dejanski pokaže šele pri prihodnjih volitvah.

Amerika. — Ta teden se mudi brat nemškega cesarja, princ Herik v Združenih državah. Namen njegovemu obisku je, omogočiti alijanco mej Združenimi državami in mej Nemčijo, kot protitežo proti angleško-japonski in rusko-kitajski alijanci.

Narodno gospodarstvo Srbije.

(Konec).

Kraljestvo Srbsko je v teku zadnjega četrtstoletja 19. veka moralo prebiti hudih viharjev politične in gospodarske naravi, kateri so državo močno pretresli v njenih temeljih in kateri so pustili za seboj težko breme državnih dolgov, ki ležijo kakor mora na davkoplačevalcih. Po sklepu meseca julija 1901 je znašal srbski državni dolg nominalno 441.602 milijona dinarjev, od katerih je še nepokritih 42.002 milijona dinarjev. Ali že tolika višina državnega dolga je dokaz, da se nahaja v Srbiji virov, kateri so zadostna podlaga zaupanju, kakoršno morajo imeti visoki finančni zavodi do države, katerej posojajo denar, po drugi strani pa je dokaz o zavednosti srbskega naroda in njegega voditeljev o svojih dolžnostih dejstvo, da država pri vseh svojih nesrečah redno plačuje svoje obveznosti.

V kljub temu pa je skušal neki bivši srbski državnik podreti kredit svoji državi z navajanjem napačnih dat o srbskem denarnem gospodarstvu in je tako igral nekako vlogo narodnega Herostrata. (Ali tudi ne — ob času strahovlade Milana! Opomba uredništva.)

Da podatki omenjenega državnika — jednega bivšega srbskega finančnega ministra — najbrže niso točni, izkazuje sledeči razpregled državnega dolga iz l. 1899. meseca julija:

Ostalo dne 1. julija 1901.

Posojilo	Nominale	Dinarjev
1. 5 % posojilo v Rusiji iz leta 1876.:	6,810.000	3,750.000
2. 2 % loterijsko posojilo > > 1881.:	33,000.000	23,815.000
3. 5 % posojilo za zastavne listine zakladne uprave . . . . . > > 1886.:	12,000.000	9,329.500
4. posojilo na žreb tabak) > > 1888.:	10,000.090	9,520.000
Odnos	61,810.090	46,414.500

Prenos	61,810,090	46,414.500
5. 4 % konvert: posojilo iz leta 1895.:		
a) konvent. delež.	281,664.000	311,124.000
b) nekonvert. delež.	27,648.000	3,639.000
c) lombard.	45,980,000	34,697.000
6. 6 % posolilo za jedno železnico v Belgradu . . . . . iz leta 1897.:	1,000.000	715.000
7. 2 % posojilo v srebru od narodne banke . . . . . > > 1896.:	10,000.000	6,891.306
8. 5 % posojila na podj. > > 1899.:	11,500.000	9,820.000
9. 2 % posoji o v srebru od narodne banke . . . . . > > 1900.:	9,000.000	1,719.650
Skupaj torej	448,602.090	415,020.456

Ako precejšen del tega, kar v tem razpregledu ni popolnoma pojasnjeno, ne pade na rovaš omenjenega finančnega ministra, bode pokazala šele zgodovina, ker se danes v Belgradu skrbno prikriva njegovo državi škodljivo početje.

Če tudi poslednja desetletja se svojimi razburljivimi dogodki niso baš ugodno vplivala na razvoj industrije v Srbiji, se je ta gospodarska točka vendar dokaj ukoreninila. Dokaz temu je, da se nahaja danes v Srbiji 57 velikih industrijskih podjetij. Za pospešitev trgovine in prometa, ter za unemanje, podjetnega duha kakor sploh za poživahnjenje narodnogospodarskega gibanja je v Srbiji 100 denarnih zavodov raznih vrst s skupnim fondom 92,339.120 dinarjev. V omenjeni novi izdaji te knjige pa žal pogrešamo poučnih podatkov o učnih zavodih kraljestva Srbije, kateri podatki so se nahajali v prejšnjih izdajah te knjige.

In tako se zamore na podlagi teh-le glede časopisja konstatirati, da se v Srbiji nahaja 40 tiskarn, v katerih se tiska 69 javnih listov in glasil (mej temi 10 dnevnikov); 3 izhajajo po trikrat, 6 po dvakrat, 22 po jedenkrat na teden, 7 je polmesečnikov in 17 mesečnikov. Te tiskarne in javna glasila dobivajo tudi primerno podporo.

H koncu še nekaj malega o tem „Trgovinskem in obrtnem naslovníku Srbije“ samem. Knjiga je za vsakogar, ki se zanima za Srbijo, dragoceno v pogledu na njeno bogastvo raznih podatkov. Za podjetnike v trgovini in industriji in za druge splošne panoge gospodarstva je knjiga celo neobhodno potrebna.

Posebno velikega pomena pa mora postati ta knjiga kot kažipot za idejo slovanske skupnosti na polju prometa in je v tem pogledu izreči zahvalo pisatelju gosp. Hristiću, ki je mogoče celo nezavedaje se tega, mnogo pripomodel k temu. Na to navajajo strani VII., VIII. in IX. Na VII. in VIII. strani navaja pisatelj razna jednaka knjižna podjetja v raznih mestih kakor: v Londonu, Parizu, Berlinu, Bukareštu, Barceloni, Lipskem, Milanu, Hamburgu, Sredcu, Dunaju, Trstu, Petrogradu, Draždanih itd. Na VIII. in IX. strani našteva pisatelj one vnanje liste, ki so s svojo publicistiko podpirali njegovo podjetje. Teh listov je bilo 9 francoskih, 23 nemških, 1 angleški; a mej več nego

2500 slovanskimi listi le 2 srbska in ruska in jeden bolgarski! Ne da se pač pojasniti, v čem tiči vzrok tej popustljivosti, a dokazuje to dejstvo vendar, da kar se tiče slovanske solidarnosti, je Srbija pri drugih Slovanih v današnjih razmerah slabo zapisana.

* * *

Ta članek smo po dunajskem „Parlamantärju“ prijavi z namenom, da baš s tem pokažemo na potrebo gospodarskega zblizanja vseh Slovanov, kar je glavni pogoj združenja Slovanov tudi v katerem drugem oziru. Baš ta Hristićeva knjiga bi naj bila kažipot slovanskim podjetnikom, da v smislu slovanske solidarnosti in skupnega slovanskega načrta obrnejo svojo pozornost na Srbijo, kjer je tako bogati vir raznim gospodarskim panogam. Tem načinom bi se najpreje izpodrinili tujci, ki silijo v Srbijo. Za dokaz, da je slednjemu res, le služi dejstvo, da je ta srbski naslovnik priporočalo baš največje število nemških listov, ker baš Nemci so oni element, ki se okoriščajo v največji meri na slovenskih tleh v neizmerno škodo Slovanov samih. Kar nam posebno ne ugaja na tej knjigi, je to, da se čuti, da pisatelj premalo ali nič ne razlikuje med domačo (slovansko) in tujo podjetnostjo, marveč da na okroglo navaja število (57) industrijskih podjetij v Srbiji iz česar že izvaja, da se je zares začela razvijati srbska industrija. Mej temi 57 podjetji je nedvomno 9/10 tujih zlasti nemških in židovskih podjetij, v katerih srbsko ljudstvo igra k večjem ulogo slabo plačanega dni-narja. Baš te gospodarske razmere pa je ono, kar je Srbijo prikazalo kot stoječo pod kuratelo sovražnikov Slovanstva in kot tako, kakoršna ne more uživati posebnih simpatij pri pravih slovanskih rodoljubih. Nasprotno pa bi bila odločilnih slovanskih krogov dolžnost, da iz Srbije v gospodarskem pogledu naredo to, kar mora biti za slovansko državo.

Kako shranjujemo žito?

Očiščeno žito je premeriti in spraviti v žitnice ali kašto. Najprej je premeriti tržno blago, tedaj žito I. vrste, tedaj netržno blago ali netržni pridelek, to je žito II. vrste, katero se ne da prodati, ker je prelahko in predrobno. Tako žito se naj porabi doma za živež, ali pa za krmo. Čim manj se pridelata takega žita, tem boljša je letina.

Vsaka poljedelec mora žito zmeriti, da natančno pozna množino svojega pridelka. Kdor tega ne dela, tudi preračunati ne more, kako bo izhajal s pridelkom koliko žita bo lahko prodal itd. Kdor le količkaj računa s svojim premoženjem, ta že vé, kako potrebno je, da človek vse zmeri in vse zapiše. Takim gospodarjem se ne bo nikdar pripetilo, da bi žito prej

prodajali, potem pa zopet kupovali, kakor se je to že mnogokrat pripetilo ljudem, ki čisto nič ne računajo. Kadar bomo začeli pri nas pridno računati, in sicer s tinto in peresom v roki, bo se tudi marsikaj na bolje obrnilo, kajti dobro gospodarstvo brez računov je dandanes skoro nemogoče.

Pri spravljanju žita v žitnico moramo skrbeti, da nam žito ne trpi nobene škode. Za to je treba pripravne žitnice. Žitnica mora biti suha, zračna, hladna in kar se dá snažna. Najboljše je, da je žitnica zidana, od znotraj dobro ometana in pobeljena. Tudi strop žitnice mora biti ometan in pobeljen. Tla naj so gladka lesena, ali pa z opeko tlakana. Pri tleh je žitnica rada vlažna, zato je nekoliko boljše, če imamo žitnico v prvem nadstropju namesto v pritličju. Visoko ležeče žitnice so veliko bolj suhe in zračne. Žitnico je imeti v hiši, ali pa vsaj blizu hiše. Nad hlevom je ni dobro imeti, ker škoduje puh, ki prihaja iz hleva. Kaj pripravna je žitnica, če jo napravimo nad kletjo, v kateri imamo presnino, krompir itd. Dobro je tudi, če napravimo žitnico pod streho; kar tako spravljanje žito pod streho, to pa ni prav. Podstrešje je sicer zračno, toda nesnažno je in odprto raznim škodljivcem. Če je streha z opeko krita, prihaja nam za žito prav lahko sneg in druga moča, ki kvari žito in povzročuje vrhu tega mnogo nepotrebne dela. Pod streho tudi ni mogoče vzdrževati snage in se ubraniti raznih škodljivcev. Če hočemo spravljanje žito pod streho, napraviti si moramo za to na vsak način pripravno žitnico.

Veliki posestniki imajo posebne žitnice, po več nadstropij visoke. Posamezna nadstropja so le tako visoka, da se more po njih hoditi z vrečo na rami.

Da je žitnica dosti zračna, za to je treba oken. Okna naj bodo nizka in pri tleh umeščena. V večjih žitnicah imamo okna na obeh straneh, da je več prepriha. Tudi z ventilacijo, t. j. s prezračevalnimi luknjami, ki se delajo v zid na nasprotnih straneh, lahko skrbimo, da je žitnica bolj zračna in suha. Da varujemo žito tatov, zadelati je okna z železnimi križi. Razun tega je imeti na oknah železne mreže, da ne morejo golobi in vrabci do žita. Okna se naj zapirajo, da ne more dež, sneg in solnce do žita; zapirati jih kaže z lesenimi vratci.

V žitnicah shranjujemo žito na dva načina, namreč v kupih ali pa v predalcih (žitnih skrinjah, kaštah, kasonih itd.)

Če ga shranjujemo v kupih, nasujemo žito v prvem času prav plitvo po tleh, po en pedenj na debelo, da lažje uhaja vlažnost, ki še izhlapeva iz zrnja. Plitvo nasuto žito je pridno mešati z lopatami, da se dobro prezrači in ugreje. Ko je žito popolnoma suho, spraviti ga je v večje kupe, katere po potrebi premešamo in preobračamo. V prvih dveh mesecih je obračati žito vsaj po enkrat na teden, pozneje pa vsaj vsak mesec po enkrat. Bolj pogostoma je treba